

Memo

AAN : Leden van de commissie Maatschappelijke Omgeving (MO)

VAN : Wethouder C.Y van Staalduinen

CC : Overige raadsleden

DATUM : 6 juni 2025

BETREFT : Beantwoording vragen Inkoopstrategie Jeugdhulp 2027

Aanleiding

Tijdens de behandeling van het agendapunt 15 '*Raadsvoorstel tot vaststelling van de inkoopstrategie Jeugdhulp 2027*' tijdens de commissie MO van 2 juni jl. zijn er vragen gesteld. In dit memo wordt antwoord gegeven op de gestelde vragen.

Vraag: Wat is de reden dat de contracten voor 6 jaren wordt vastgesteld?

Hoe langer de periode, hoe meer rust we creëren in het zorglandschap en voor zorgaanbieders. Aanbieders weten dan beter waar ze aan toe zijn en op die manier kunnen ze ook investeren in de jeugdhulp, bijvoorbeeld door meer collectieve hulp te bieden. Daarnaast vraagt een inkoop een flinke tijdsinvestering en is het niet wenselijk dit voor een korte periode vast te stellen.

Vraag: Is dit de juiste route?

De Inkoopstrategie bevat nu de geformuleerde kaders voor de inkoop Jeugdhulp, waaronder de indeling in segmenten. Dit is exclusief de inkoopvorm en de bekostiging voor de inkoop Jeugdhulp. Deze worden op een later moment besloten, omdat we daarvoor nog bezig zijn met de verkenning wat het beste aansluit op onze doelen.

Vraag: Een aantal keren staat er inspanningsgericht en taakgericht. Wat houdt dat in? Wat gaat het worden en wanneer weten we dit?

Inspanningsgericht is uitvoering van zorg en/of ondersteuning waarbij er een duidelijke afspraak tussen gemeente en zorgaanbieder is gemaakt over de levering van een specifiek product of dienst in een afgesproken tijdseenheid. Ook wel: $P(rice) \times Q(uality)$ Voorbeeld: 2 uur begeleiding à € 30. Dit is ook de huidige situatie in de jeugdhulp in regio Haaglanden op dit moment. In Westland is het zo dat in bijna alle gevallen het SKT hierbij betrokken is en samen met het gezin bepaald of, en zo ja hoeveel specialistische jeugdhulp wordt ingezet.

Taakgericht is uitvoering van zorg en/of ondersteuning waarbij de gemeente een taak voor een (deel)populatie heeft gegeven aan een aanbieder en deze aanbieder de vrijheid heeft om de invulling van deze taak vorm te geven. In deze variant is er geen sprake van een verantwoording op individueel niveau. Hierbij verstrekt de zorgaanbieder zelf of een onderaannemer hulp aan de inwoner. Dit zou voor Haaglanden een nieuwe vorm van inkoop betekenen, waarbij ook de toegang tot zorg en de intensiteit van de zorg bepaald wordt door de aanbieder.

Zowel de inkoopvorm als de bekostiging worden op een later moment besloten omdat we daarvoor nog bezig zijn met de verkenning wat het beste aansluit op onze doelen. We informeren u nader als we meer weten, de verwachting is in het najaar 2025.

Memo

Vraag: Heeft het SKT hier een reactie op gegeven?

Het SKT vindt het belangrijk om dichtbij gezinnen te staan en wil vanuit die positie verder bouwen aan de kwaliteit en de grip die we binnen Westland hebben bewerkstelligd de afgelopen jaren. Het is belangrijk dat vanuit de inhoud wordt gekeken naar wat gezinnen en jeugdigen nodig hebben. De inkoopstrategie moet daarbij aansluiten. We brengen onze kennis en ervaring mee over wat werkt voor Westlandse gezinnen. We doen dit in goed overleg met de zorgaanbieders. We zijn tenslotte sterk van hen afhankelijk voor het bieden van jeugdhulp en we bouwen graag voort op de goede relaties die we de afgelopen 10 jaar met hen hebben opgebouwd (SKT).

Vraag: We willen kosten beteugelen, tegelijkertijd bestaan er risico's.

Het beheersen van de Jeugdhulpkosten doen we door verschillende lokale en regionale verbeteringen door te voeren; invoering normenkader, concretiseren van productomschrijvingen etc. Het segment Veelvoorkomend zal als bekostigingsvorm inspanningsgericht blijven en dat is goed, omdat wij ons stevige lokale team (SKT) in stand willen houden. Het SKT doet wat het beste is voor inwoners van Westland, hetzij zelf hulp bieden hetzij een doorverwijzing naar een meer gespecialiseerde professional (2^e lijnsondersteuning/jeugdhulp), of een combinatie hiervan.

Voor de andere segmenten is nog niet duidelijk wat de bekostigingsvorm wordt. Als dit taakgericht wordt, dan willen we vanuit Westland dat het kind/de jeugdige geen hinder ondervindt van twee bekostigingsvormen of de segmenten. Daarvoor gaan we binnenkort aan de slag met de 'klantreis'. Dit betekent dat we gaan kijken hoe het kind/de jeugdige het zorgtraject doorloopt als er segmenten zijn en verschillende bekostigingsvormen. Dit zal aan de hand van realistische casuïstiek plaatsvinden.

Vraag: Integraal werken / werken met schotten (naar 5 segmenten):

Als je als jeugdige in meerdere segmenten zit hoeft dat niet ten nadele te zijn voor het integraal werken. Waar we wel onze zorg over hebben, is hoe we (vanuit SKT) samen met het gezin optimaal regie kunnen houden als een jeugdige met meerdere bekostigingsvormen te maken krijgt (taakgericht vs inspanningsgericht).

Vraag: Gemeente Den Haag kiest ervoor om lichte jeugdhulp niet gezamenlijk in te kopen. Heeft het college overwogen om dit zelf te doen naar voorbeeld van gemeente Den Haag?

Per 1 januari 2024 is de gemeente Den Haag gestart met de doorontwikkeling van de jeugd- en gezinshulp door middel van het Haags Toekomstperspectief (HTP). Een deel van de jeugdhulpvragen wordt door de gemeente Den Haag lokaal afgehandeld, via de twee samenwerkingsverbanden (Kracht en RandonJou). De samenwerkingsverbanden zijn verantwoordelijk voor het bieden van preventief aanbod, vormen de gemeentelijke toegangsorganisatie tot jeugdhulp, en bieden het grootste deel van het ambulante jeugdhulpaanbod. Dit wordt gedaan d.m.v. taakgerichte bekostiging. Een consequentie van deze vorm van bekostiging is dat de zorgaanbieders Kracht en RandonJou de toegang vormen voor de Haagse inwoners. Als wij ervoor zouden kiezen om alle segmenten taakgericht te doen, dan kan het SKT niet blijven. De toegang moet dan door één of twee zorgaanbieders worden vormgegeven. Dat willen we niet, omdat het SKT juist onafhankelijk kijkt naar de hulpvraag van de inwoner en daarmee krijg je ook kwalitatief goede hulp.

Memo

Vraag: Waar wordt de 2,9 miljoen voor gebruikt?

We willen een goede nieuwe inkoop Jeugdhulp voor de komende zes jaar neerzetten en dat kost tijd, geld en capaciteit. Vanuit alle negen gemeenten wordt meegewerkt aan de inkoop, maar de capaciteit is onvoldoende om een dergelijk groot project als dit te realiseren. Vandaar dat we extra capaciteit en expertise hebben ingehuurd. De begroting van de regionale Jeugdhulp omvat 350 mln. De 2,9 mln die we met negen gemeenten betalen, is minder dan 1% van de totale begroting.

Vraag: kan de behoefte van bepaalde doelgroepen erbij betrokken worden (zie door de ASDW genoemde doelgroepen)?

Om gericht te kunnen kijken naar specifieke behoeften van jeugdigen en gezinnen, kiezen we bij de herinrichting van het zorglandschap voor een indeling aan de hand van segmenten. Het advies van de ASDW om oog te hebben voor specifieke doelgroepen wordt hier zeker bij betrokken.

Binnen het segment onderwijs-jeugdhulp wordt collectieve jeugdhulp op school ontwikkeld. Het uitgangspunt hierbij is dat jeugdhulp op de scholen moet plaatsvinden, groepsgericht is en als doel heeft schooluitval te voorkomen.

Waar we ook mee bezig zijn, is om te organiseren dat jongeren die uit de jeugdhulp komen als voorwaarden hebben dat de Big 5 op orde moet zijn. Om zelfstandig te worden hebben jongeren een stevige basis nodig op de vijf leefdomeinen, ook wel de Big 5 genoemd. Deze leefdomeinen zijn support, wonen, school en werk, inkomen en welzijn. Hiermee wordt dak- en thuisloosheid bij deze doelgroep zoveel mogelijk voorkomen.

Vraag: Hoe zit het met lange wachttijden?

Antwoord: In 2024 heeft de regio Haaglanden belangrijke stappen gezet om wachttijden in de jeugdhulp aan te pakken, met speciale aandacht voor kinderen in kwetsbare situaties. Ondanks deze inspanningen blijven wachttijden een urgent probleem, vooral voor jeugdigen met complexe problematiek. De wachttijd kan in sommige gevallen schadelijk zijn, doordat de situatie van het kind of gezin tijdens het wachten verslechtert. Om dit te voorkomen, is een regionaal afwegingskader voor schadelijk wachten geïmplementeerd, waarmee hulp op basis van urgentie beter kan worden ingezet. Bij bepaalde vormen van jeugdhulp, zoals de Kinderdagcentra (KDC), zijn de wachtlijsten ondanks extra zorgplekken in 2024 verder toegenomen. Het aantal wachtenden is zelfs verdubbeld ten opzichte van 2023. Ook bij pleegzorg en gezinshuizen is sprake van een tekort aan beschikbare plekken. Om verdere verbeteringen te realiseren, blijft actief wachtlijstbeheer essentieel. Daarbij is het belangrijk dat aanbieders, gemeenten en landelijke partners gezamenlijk optrekken, data beter benutten, voldoende betaalbaar en geschikt vastgoed realiseren en meer investeren in het werven en behouden van gekwalificeerd personeel.

Door beter te beschrijven voor welke jeugdigen en/of gezinnen jeugdhulp beschikbaar is en voor welke doelgroepen juist vanuit voorliggende voorzieningen passende antwoorden geboden kunnen worden, hopen we de druk van de geïndiceerde jeugdhulp af te halen. Op die manier willen we ervoor zorgen dat de kwetsbare doelgroep sneller geholpen wordt en wachtlijsten afnemen.

Vraag: Zijn we scherp in wat wordt verwacht en hoe wordt dat gemonitord in relatie tot normaliseren?

Antwoord: We richten ons met de inkoop ook op de reikwijdte van de jeugdhulp en zullen dus beter gaan beschrijven wat onder de geïndiceerde jeugdhulp valt en wat juist in voorliggende voorzieningen geboden kan worden. Op die manier willen we het normaliseren versterken en willen de meeste jeugdigen en/of gezinnen waar problemen zijn een antwoord bieden buiten de geïndiceerde individueel gerichte jeugdhulp. Door middel van duidelijke productbeschrijvingen waarin ook duidelijk wordt voor welke doelgroep de zorg beschikbaar is en voor welke doelgroep ook niet, willen we het normaliseren stimuleren. Dit betekent wel dat lokale gemeenten aan zet

Memo

zijn om lichte hulp die nu in sommige gevallen nog onder de geïndiceerde jeugdhulp viel, lokaal in voorliggende voorzieningen te regelen.

Het monitoren van de data gebeurt nu regionaal door het ServiceBureau Jeugdhulp Haaglanden en lokaal verstrekken we de rapportage Sociaal Domein elk jaar. Als segmenten een taakgerichte bekostiging krijgen dan zullen we aan de hand van KPI's zicht moeten krijgen op de hulp die gegeven wordt aan kinderen/jeugdigen.

Vraag: Wat heeft het voor consequenties voor gemeente Westland dat andere gemeenten in een andere ontwikkelfase zitten qua inrichting lokale teams?

Antwoord: Westland heeft een sterk lokaal team (SKT), de consequentie dat andere gemeenten in onze regio achter lopen met hun lokale team is dat wij wat te verliezen hebben als er wordt gekozen voor taakgericht bij de andere segmenten.

Vraag: Bij pxq is de kans op overschrijding groter, toch kiezen we daarvoor. Wat is hiervan de consequentie?

Antwoord: Uit onderzoek blijkt het volgende. De allerbelangrijkste succesfactor die wordt aangewezen is consistentie in keuzes. Bij de inrichting van een jeugdhulpstelsel moeten keuzes worden gemaakt t.a.v. sturings- en inrichtingsvraagstukken. Deze keuzes dienen consistent en in elkaars verlengde te zijn. Een tweede belangrijke succesfactor is continuïteit. We zien dat regio's waar duidelijkheid en rust heerst het relatief goed doen. Continuïteit van het jeugdhulpstelsel zorgt voor stabiliteit en ruimte voor focus op de hulp voor gezinnen. Om terug te komen op uw vraag, in de eerste plaats geeft onderzoek aan dat het niet uitmaakt welke bekostiging je hebt als je maar consistent bent en continuïteit biedt. Nu hebben we al de bekostiging inspanningsgericht en door dit te continueren bij Veelvoorkomend in combinatie met verbeteringen (het toepassen van het normenkader, aanscherpen van productomschrijvingen e.d.) gaan we steeds meer grip krijgen op onze financiën. In de tweede plaats willen we graag ons lokale team (SKT) behouden en dat kan niet bij taakgerichte bekostiging. Bij taakgericht is de toegang en verantwoordelijkheid bij de zorgaanbieder waar de client in zorg zit.

Vraag: Wat betekent inkoop via open house en hoe groot is het risico op onderaannemers?

Antwoord: Op dit moment wordt in de regio Haaglanden (incl. gemeente Westland) gebruik gemaakt van het Open House-model (met herzieningsclausule). Open House is een toelatingssysteem voor de levering van zorgvoorzieningen op basis van een vooraf bekendgemaakte toelatingsprocedure. Zorgaanbieders kunnen in principe gedurende de hele looptijd van het systeem toetreden en hun diensten aanbieden. Hoewel nieuwe zorgaanbieders continu kunnen toetreden, gebeurt dit in de praktijk zelden. Hoewel dit model bepaalde voordelen biedt, zoals toegankelijkheid voor verschillende aanbieders, heeft het ook geleid tot een toename van het aantal aanbieders in de jeugdhulpsector (189).

Uit het onderzoek komt naar voren dat in regio's waar zorg via 'open house' is ingekocht zeer beperkt sprake is van hoofd- en onderaannemerschap. In regio's waar op andere wijze is ingekocht en regio's bewust slechts een beperkt aantal aanbieders hebben gecontracteerd, komt hoofd- en onderaannemerschap veel meer voor (*bron: Hoofd- en onderaannemerschap in de jeugdhulpsector Onderzoeksrapport, Jeugdautoriteit, 2 november 2023*).

Vraag: Keuzevrijheid als we afwijken van de open house?

Antwoord: Als je zorg, hulp of ondersteuning wilt inkopen, verleen je als gemeente een opdracht aan derde(n). De regels hiervoor zijn wettelijk vastgelegd. Er is een contractvorm nodig, ook wel inkoopvorm genoemd. Er zijn drie contractvormen;

- Open house; zie uitleg boven
- Subsidie

Memo

- **Aanbesteding;** een aanbesteding is een overeenkomst tussen de gemeente(n) en een of meer geselecteerde aanbieders. Bij een aanbesteding belooft de zorgaanbieder de gecontracteerde hulp te leveren en de gemeente belooft te betalen. Wanneer de zorgaanbieder zijn verplichtingen niet nakomt, kan de gemeente de aanbieder alsnog tot uitvoering dwingen via de rechter.

Voor de inwoner is de keuzevrijheid het meest optimaal als je inkoopt via het Open House-model, het nadeel is echter dat je veel zorgaanbieders hebt en aan dat grote aantal zitten dan twee nadelen: contractmanagement vergt meer werk en echte samenwerking en partnerschap is moeilijk te realiseren.

Vraag: kan v.w.b. segment 2 aangegeven worden hoe we wachttijden voorkomen?

Antwoord: In 2024 heeft de regio Haaglanden belangrijke stappen gezet om wachttijden in de jeugdhulp aan te pakken, met speciale aandacht voor kinderen in kwetsbare situaties. Ondanks deze inspanningen blijven wachttijden een urgent probleem, vooral voor jeugdigen met complexe problematiek. De wachttijd kan in sommige gevallen schadelijk zijn, doordat de situatie van het kind of gezin tijdens het wachten verslechtert. Om dit te voorkomen, is een regionaal afwegingskader voor schadelijk wachten geïmplementeerd, waarmee hulp op basis van urgentie beter kan worden ingezet. Bij bepaalde vormen van jeugdhulp, zoals de Kinderdagcentra (KDC), zijn de wachtlijsten ondanks extra zorgplekken in 2024 verder toegenomen. Het aantal wachtenden is zelfs verdubbeld ten opzichte van 2023. Ook bij pleegzorg en gezinshuizen is sprake van een tekort aan beschikbare plekken. Om verdere verbeteringen te realiseren, blijft actief wachtlijstbeheer essentieel. Daarbij is het belangrijk dat aanbieders, gemeenten en landelijke partners gezamenlijk optrekken, data beter benutten, voldoende betaalbaar en geschikt vastgoed realiseren en meer investeren in het werven en behouden van gekwalificeerd personeel.

Vraag: Wat bieden we in geval jongeren uitvallen van school?

Antwoord: De samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp is een belangrijke pijler in de Regiovisie Jeugdhulp Haaglanden. Vertrekpunt is dat alle kinderen en jongeren de kans moeten krijgen zich te ontwikkelen op basis van hun eigen mogelijkheden en behoeften. De ondersteuning sluit zo goed mogelijk aan bij hun leefwereld en netwerk en wordt dichtbij, op school of in de wijk georganiseerd. Om die reden zetten gemeenten en onderwijspartners in op een sterke verbinding tussen jeugdhulp en onderwijs, met gezamenlijke ambities rond onder andere preventie, inclusie en het voorkomen van schooluitval.

In 2023 zijn hiervoor gezamenlijke leidende principes vastgesteld, waaronder: de beweging van individueel naar collectief, nauwe samenwerking met jongeren en ouders, het toewerken naar eenvoudige financiering en één gezamenlijk budget. In 2024 is deze samenwerking met het onderwijs verder geïntensiveerd en zijn belangrijke stappen gezet richting collectieve jeugdhulp op scholen. Deze voorbereidingen voor collectieve jeugdhulp op school zijn gestart binnen vijf gemeenten (Delft, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Westland en Zoetermeer). Het gaat om so- en vso-scholen in cluster 4 en diverse sbo-scholen. Zij ontvangen een vast collectief budget om langdurig samen te werken met één of twee jeugdhulpaanbieders, die vaste professionals leveren als onderdeel van het schoolteam. Deze vaste inzet van professionals op scholen waar nu veel kinderen individuele hulp krijgen biedt veel voordelen, zoals rust in de klas, korte lijnen en betere afstemming tussen onderwijs en ondersteuning. Onderwijsprofessionals en hulpverleners kunnen samen sneller en flexibeler inspelen op de verdere uitwerking van de leidende principes en vaste inzet van jeugdhulpverleners in scholen moet in de komende jaren gaan bijdragen aan continuïteit, snellere hulpverlening en betere samenwerking met het onderwijs. De komende jaren worden benut om deze aanpak verder uit te bouwen, waarbij wordt toegewerkt naar een duurzaam, gezamenlijk onderwijs-zorg continuüm waarmee schooluitval wordt verminderd en individuele jeugdhulp zoveel mogelijk wordt voorkomen.

Memo

Vraag: m.b.t. Segment 5 hulp voor ouders / verzorgers wordt gemist bij de opvoeding

Antwoord: Het product Jeugd en Opvoedhulp is voor het kind/de jeugdige, maar bij het SKT wordt altijd gekeken naar het hele gezin, en dus ook of de ouder(s) hulp nodig hebben, bijvoorbeeld GGZ hulp. Daarnaast kan het SKT ook zelf opvoedondersteuning bieden en hebben we in Westland ook veel partners (VITIS/JGZ) die ook ouders kunnen ondersteunen in de opvoeding.

Vraag: Wat voor invloed heeft hulp van SKT inzake het laatste segment en kunnen we daar een verslag op ontvangen?

Antwoord: zie eerdere reactie van het SKT.